

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Δελτία χωρίς ειδήσεις

Όλο και περισσότερο απομακρύνονται τα δελτία ειδήσεων από τις πολιτικές εξελίξεις, κάνουν θεαματικές βουτιές στο χώρο του εγκλήματος, προβάλλουν κάθε λεπτομέρεια από ιδιωτικές τραγωδίες, αξιοποιούν στο έπακρο ευτράπελα από τη ζωή των ζώων σε ζωολογικούς κήπους, στη φύση, σε διαμερίσματα ή αγροκτήματα, εισβάλλουν στα καλλιτεχνικά παρασκήνια, στρώνονται κάτω από τις πασαρέλες για να αλιεύσουν νόστιμες, που για κάποιο λόγο αποφασίζεται πως μπορεί να ενδιαφέρουν το ελληνικό κοινό, έστω και για να τις ακούσει να ψελλίζουν χαριτωμένες ασυνταξίες στα μικρόφωνα.

Το πρόβλημα των δελτίων ειδήσεων δεν είναι ούτε καινούριο, ούτε εποχικό, αν και σε περιόδους αργιών ή διακοπών χειροτερεύει η κατάσταση. Υπάρχει ένας σαφής σχεδιασμός του περιεχομένου τους, υπάρχει οργανωμένη άποψη για το πώς πρέπει να είναι αυτό το μοντέλο ηλεκτρονικής «ενημέρωσης», που ορισμένοι τής δίνουν «άφεση αμαρτιών» χαρακτηρίζοντάς την «ψυχαγωγική». Όσο κι αν οι θεωρητικοί και οι μελετητές των μίντια έχουν αποσαφηνίσει πλέον το περιεχόμενο αυτών των δελτίων ειδήσεων, όσο κι αν έχει ήδη διαψευστεί η παλιά αντίληψη ότι «η τηλεόραση είναι παράθυρο στον κόσμο», για να αντικατασταθεί από την πεπιοίθηση ότι πρόκειται για «πλάνη της διαφάνειας», το σημαντικό είναι ότι αυτή η μορφή δελτίων ειδήσεων αποτελεί την κυρίαρχη στη χώρα μας. Εάν σε αυτό προστεθεί το γεγονός ότι από αυτά τα δελτία ειδήσεων ενημερώνεται το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών, δεν μπορεί παρά να αποτελεί ανησυχητικό φαινόμενο το γεγονός ότι αυτά τα δελτία υπαγορεύουν τα θέματα του δημόσιου διαλόγου, ότι μέσω αυτών επιβάλλεται, καθιερώνεται ένα συγκεκριμένο είδος πολιτισμού, προσδιορίζεται η φύση του «πραγματικού».

Το γεγονός είναι ότι τα δελτία ειδήσεων, ως ένα από τα βασικά στοιχεία ενημέρωσης των σύγχρονων κοινωνιών, συντίθενται από «στρατηγικές περιορισμού», οι οποίες επιχειρούν να ασκήσουν έλεγχο στην πραγματικότητα. Αυτό είναι που δίνει στα δελτία ειδήσεων την πολιτική τους διάσταση, ακόμα κι αν είναι απολιτικοποιημένα ή προωθούν την απολιτικοποίηση. Γιατί είναι προφανές ότι η επιλογή να προσφέρεται αυτής της μορφής η ενημέρωση στους πολίτες μιας χώρας από τη συντριπτική πλειοψηφία των τηλεοπτικών της καναλιών συνιστά πολιτική πράξη.

Από την επιλογή ήδη του παρουσιαστή αυτών των δελτίων, μέχρι την αξιολόγηση των ειδήσεων κατά σειρά ενδιαφέροντος, για το οποίο έχουν στέρεες αντιλήψεις οι υπεύθυνοι, ποια είναι τα κριτήρια; Με απλό τρόπο τα προσδιορίζει στην «Κατασκευή του πολιτικού θεάματος» ο Murrey Edelman «ηρωικές, αξιολύπητες, τραγικές ή ερωτικές ιστορίες που λάνε φύλλα ή ανεβάζουν τα ποσοστά θεαματικότητας και εμποδίζουν την εμφάνιση ενοχλητικών ειδήσεων». Ποιες είναι οι

«ενοχλητικές ειδήσεις»; Οτιδήποτε θα μπορούσε να διαβρώσει το ισχυρά δομημένο πλέγμα διασκέδαση-κατανάλωση προωθώντας μια διαδικασία ωρίμανσης των πολιτών. Στόχος είναι η διατήρηση του μεγάλου κοινού στην ευνοϊκή για τη μεγάλη αγορά κατάσταση ανωριμότητας και απουσίας μνήμης, η οποία αξιοποιείται θαυμάσια για εθνοεκτονωτικές συναυλίες και λαοσυνάξεις που λειτουργούν σαν ενθουσιώδη ξεσπάσματα ενός αισθήματος αποκλεισμού του σύγχρονου ανθρώπου από την πολιτική, για να σβήσουν ύστερα από λίγο δια της μεθόδου της εξουθενωτικής μιντιακής εκμετάλλευσης, χωρίς καμία συνέχεια. Γιατί το πραγματικά θεαματικό επίτευγμα αυτού του μοντέλου ενημέρωσης είναι η διαδικασία σταδιακής αδρανοποίησης του κοινού δια της εκμετάλλευσης των ανησυχιών του. Δεν προλαβαίνει να υπάρξει αντίθεση που να μην αναδειχθεί σε κυρίαρχη, να μην ντοπαριστει και διογκωθεί σε σημείο που να εξαντλήσει από την υπερβολή το κοινό, κάνοντάς το να αισθανθεί στο τέλος αποστροφή και αδιαφορία. Σε αυτή βουλιάζει αμέσως ύστερα από κάθε υποτιθέμενη κρίση, για να ξεχάσει οτιδήποτε την προκάλεσε.

Έτσι αναδεικνύεται αντί του πολιτικού στοιχείου το συναισθηματικό από δελτία ειδήσεων που προβάλλουν την ηθική έναντι οποιασδήποτε κοινωνικής ή πολιτικής ευθύνης, αντικαθιστώντας τη γνώση και τη συνείδηση των παγκόσμιων εξελίξεων με την ομφαλοσκόπηση και το νεοπουριτανισμό, που προκαλεί ο τρόμος από μια αόρατη απειλή, η οποία παίρνει μορφή αναλόγως με τις ανάγκες του τηλεοπτικού θεάματος και τον πολιτικό σχεδιασμό που αυτό εξυπηρετεί.

Π. Διαμαντάκου, διασκευασμένο άρθρο από τον ημερήσιο τύπο
Ομφαλοσκόπηση: μοιρολαγία, αδρόνια
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
(Νέο)πουριτανισμός: υποκριτική ηθική αυστηρότητα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να συνταχθεί η περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

25 μονάδες

2. **«Το πρόβλημα των δελτίων ειδήσεων δεν είναι ούτε καινούριο, ούτε εποχικό, αν και σε περιόδους αργιών ή διακοπών χειροτερεύει η κατάσταση»:** Χρησιμοποιήστε το απόσπασμα ως θεματική περίοδο σε μια παράγραφο 70-80 λέξεων στην οποία και θα το αιτιολογήσετε.

10 μονάδες

3. Να δημιουργήσετε δύο τίτλους για το κείμενο: έναν με σχόλιο και έναν χωρίς σχόλιο.

8 μονάδες

4. Ποιος είναι ο τρόπος ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

7 μονάδες

5.α. **σαφής, πεποιθήση, υπαγορεύουν, επιχειρούν, επίτευγμα:** Να γράψετε από ένα μονολεκτικό συνώνυμο για κάθε λέξη (υπογραμμίζονται στο κείμενο).

Μαρία Γιώσκου

β. «Έτσι αναδεικνύεται αντί του πολιτικού στοιχείου το συναισθηματικό από δελτία ειδήσεων που προβάλλουν την ηθική έναντι οποιασδήποτε κοινωνικής ή πολιτικής ευθύνης»: Να μετατρέψετε τη σύνταξη στην αντίθετη μορφή της.

10 μονάδες

6. Τα δελτία ειδήσεων έχουν απομακρυνθεί από τον ενημερωτικό τους χαρακτήρα, προωθώντας έτσι την απολιτικοποίηση, την αδιαφορία του πολίτη για τις πολιτικές εξελίξεις και τη συμμετοχή στα κοινά. Πού μπορεί να οδηγήσει αυτή η κατάσταση; Κατά τη γνώμη σας κλείνοντας τον τηλεοπτικό δέκτη λύνεται το πρόβλημα; Να εκθέσετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας σε ένα άρθρο 400 περίπου λέξεων, προορισμένο να δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα.

40 μονάδες

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Μαρία Γιώσκου